

Močový katetr v intenzivní péči

Vladimír Černý

Klinika anesteziologie, perioperační a
intenzivní medicíny
Univerzita J. E. Purkyně
Masarykova nemocnice
Ústí nad Labem, IPVZ Praha

Centrum pro výzkum a vývoj
Fakultní nemocnice Hradec Králové

Dept. of Anesthesia, Pain Management
and Perioperative Medicine
Dalhousie University, Halifax, Canada

Klinika anesteziologie, resuscitace a
intenzivní medicíny
Univerzita Karlova v Praze
Lékařská fakulta v Hradci Králové

„Bez konfliktu zájmů k uvedené přednášce“

prof. MUDr. Vladimír Černý, Ph.D., FCCM

... co vše bychom měli vědět ?

Cíl přednášky

Diskutovat vybrané klinické otázky ve vztahu k používání močového katetru na ICU

Formulovat zásady do klinické praxe s využitím EBM a BPS (“best practice statements”)

“high-end” or “sexy”
ICU interventions

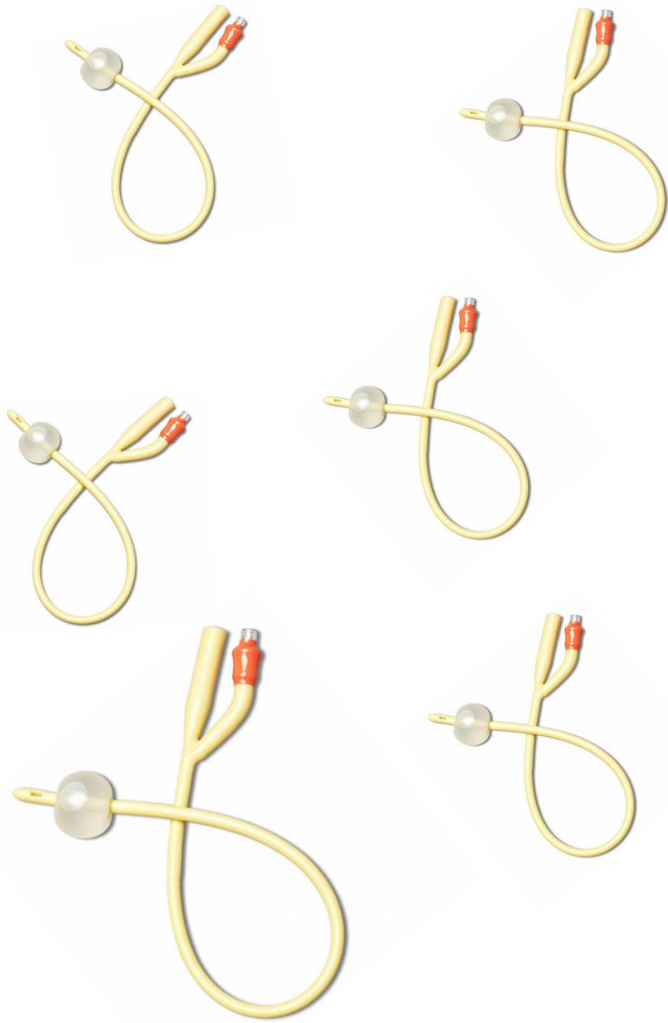
Co je “důležitější”... ?

(ve vztahu ke klinickému výsledku)

Odpověď bude rozdílná ...

- 1) ... z pohledu jednotlivého pacienta na ICU
- 2) ... z pohledu ICU populace

Obsah

- 1) Základní východiska
- 2) Zásady do naší denní praxe

Jak veliký “to” je problém ?

**... močový katetr jako univerzální
intervence u (téměř) všech ICU
pacientů**

Ramanathan, Surg Clin N Am, 2014

Evidence

- 25% všech hospitalizovaných
- 90% všech pacientů na ICU
- inzerce často bez racionální indikace
- ponechání často již bezdůvodně
- spojitost s infekcí močových cest (UTI)

AACN Practice Alerts

April, 2012

Catheter-Associated Urinary Tract Infections

... UTI představují 40% všech “health care acquired” infekcí

**... 80% UTI vzniká v souvislosti i se
“short-term” katetrem**

CAUTI = catheter associated urinary tract infection

CAUTI a ICU ?

Výskyt CAUTI je 3-7/1000
urinary catheter days

Published in final edited form as:

Heart Lung. 2012 May ; 41(3): 271–283. doi:10.1016/j.hrtlng.2011.08.001.

**Guidelines to prevent catheter-associated urinary tract infection:
1980 to 2010**

Laurie J. Conway, RN, MS, CIC^{a,*} and Elaine L. Larson, RN, PhD, FAAN, CIC^b

Table 1
Risk factors for CAUTI

Factor	Relative Risk	
Prolonged catheterization >6 d	5.1–6.8	●
Female gender	2.5–3.7	
Catheter insertion outside operating room	2.0–5.3	●
Urology service	2.0–4.0	
Other active sites of infection	2.3–2.4	
Diabetes	2.2–2.3	
Malnutrition	2.4	
Azotemia (creatinine >2.0 mg/dL)	2.1–2.6	
Ureteral stent	2.5	
Monitoring of urine output	2.0	●
Drainage tube below level of bladder and above collection bag	1.9	
Antimicrobial drug therapy	0.1–0.4	

Abbreviation: CAUTI, catheter-associated urinary tract infection.

From Maki DG, Tambyah PA. Engineering out the risk for infection with urinary catheters. *Emerg Infect Dis* 2001;7(2):342–7.

Table I. Potential infectious complications of indwelling urethral catheters

---

Asymptomatic bacteriuria

Catheter encrustation/blockage

Symptomatic urinary tract infection

pyelonephritis

fever

bacteraemia

sepsis syndrome

Suppurative complications

urethritis

paraurethral abscess

urethral fistula

epididymitis

scrotal abscess

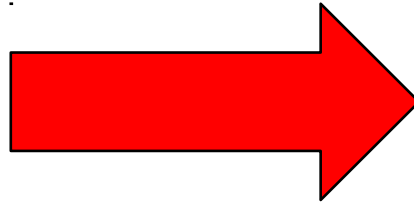
prostatitis, prostatic abscess

**... CAUTI zvyšuje morbiditu,
mortalitu i náklady**

*AANS Alert, Crit Care Nurse, 2012
Nicole, Drugs Aging, 2005*

Sepse
MOF
Smrt

CAUTI je považováno za preventabilní komplikaci a náklady na léčbu nejsou v USA hrazeny systémy Medicare a Medicaid

ity.^{2,5,6} CAUTIs are considered by the Centers for Medicare and Medicaid Services to represent a reasonably preventable complication of hospitalization. As such, no additional payment is provided to hospitals for CAUTI treatment–related costs.⁵

AACN Practice Alerts

April, 2012

Catheter-Associated Urinary Tract Infections

... “neinfekční” komplikace spojené s močovým katetrem

... stejně tak časté jako infekční komplikace

Annals of Internal Medicine

REVIEW

Determining the Noninfectious Complications of Indwelling Urethral Catheters

A Systematic Review and Meta-analysis

John M. Hollingsworth, MD, MS; Mary A.M. Rogers, PhD; Sarah L. Krein, PhD, RN; Andrew Hickner, MSI; Latoya Kuhn, MPH;
Alex Cheng, MD; Robert Chang, MD; and Sanjay Saint, MD, MPH

Ann Intern Med. 2013;159:401-410.

Hlavní neinfekční komplikace po “krátkodobém” zavedení

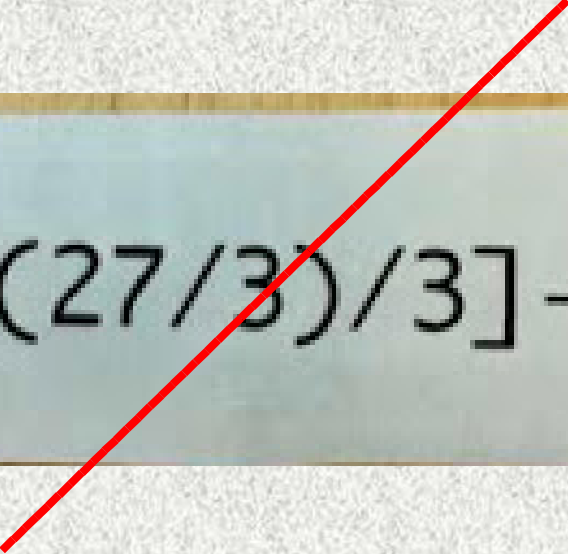
- ✓ únik moče/inkontinence
- ✓ **stenozy močové trubice 3,4% (95% CI 1%-7%)**
- ✓ % komplikací je vyšší u pacientů se “spinal cord injury”
- ✓ long-term zavedení katetru = 4x vyšší výskyt komplikací

krátkodobé = do 3 týdnů

Jaké zásady do denní praxe ?

Urinary catheter
“stupid and simple” rules
for ICU/physicians

$$1+1 = [(27/3)/3]-1$$

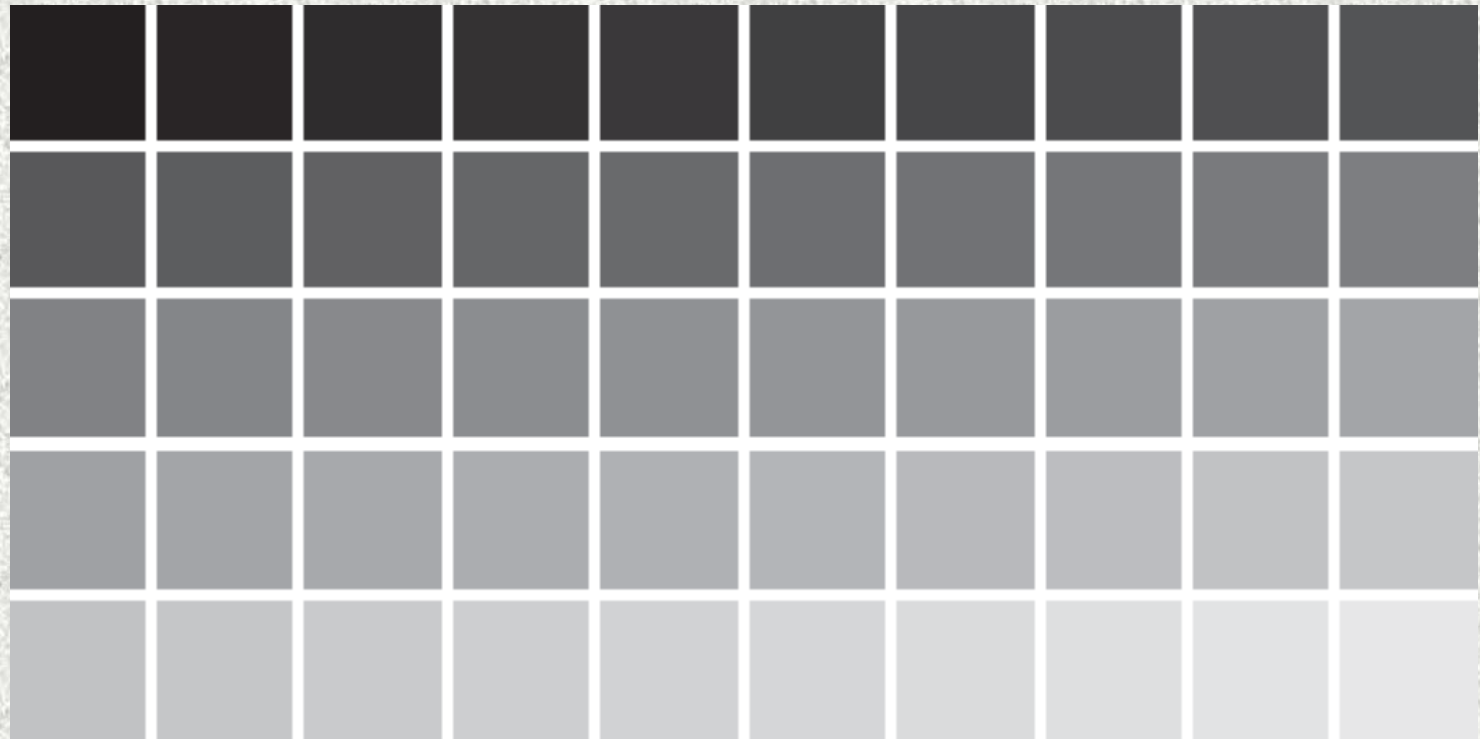
1) Indikace

Umíme jasně zformulovat indikaci k zavedení ?

- ✓ Sledování (hodinové) diurézy ?
- ✓ Obstrukce ?
- ✓ Prevence úniku moči ve vztahu k lokální infekci a/nebo dekubitu ?
- ✓ Komfort pacienta ? (paliativní péče)
- ✓ Jiná ? (sedace ?)

Řada situací v “šedé” zóně ?

**Komfort nebo "heavy workload" personálu –
může to být někdy indikace ?**

**Epidurální anestezie/analgezie – je to vždy
indikace ?**

**Pacient přijatý na ICU nemočí, nemá obstrukci
a je jinak "stabilní" – je to vždy okamžitá indikace
?**

Kdy a u koho epicystostomii ?

choosing wisely
(indication
for urinary catheter)

www.choosingwisely.com

... myslet na alternativy močového katetru

vyčkávat (3-5 hodin) +/- s využitím
UZ, urinální kondomy, pleny apod.

2) Zavádění katetru

Jemně, šetrně ... když je odpor
("větší než malý") ... volat urologa

budte při zavádění močového katetru
mimořádně delikátní ...

Evaluating the cost of iatrogenic urethral catheterisation injuries

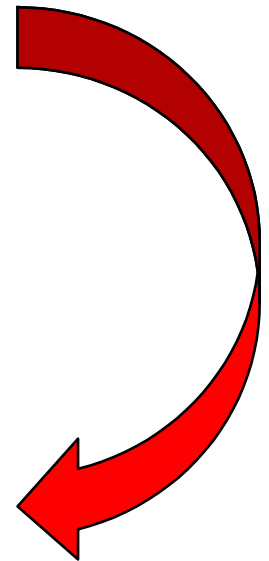
N. R. Bhatt¹ · N. F. Davis¹ · D. Addie² · R. Flynn¹ · T. E. D. McDermott¹ ·
R. P. Manecksha¹ · J. A. Thornhill¹

2015

kompletní náklady zahrnující
“follow up care”
50 000 EUR

Role formalizovaného trainingu ?

“see ... do ... teach”

Role formalizovaného trainingu ? ANO!

... snižuje četnost a závažnost poranění

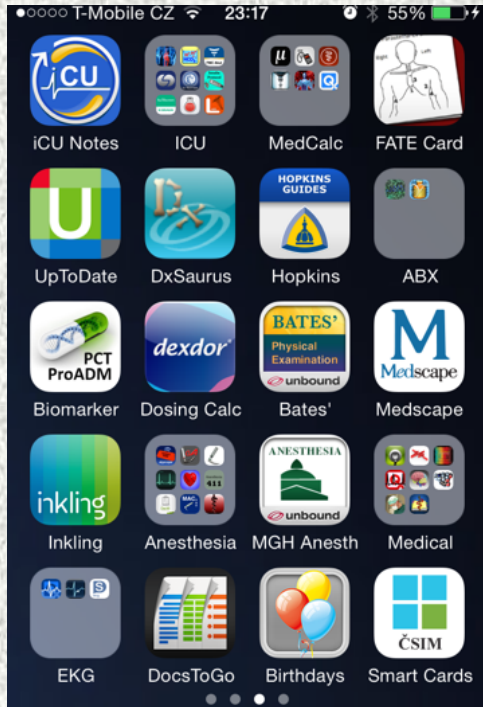

3) Denně se ptát ...

je ještě indikace ?

Součást vizity – denně !

Vizita na pracovišti intenzivní péče

Na co u žádného pacienta denně nezapomenout?

- Máme určenou diagnózu?
- Máme zdroj sepse pod kontrolou?
- Máme správná antibiotika?
Musíme v nich pokračovat?
- Je adekvátní analgezie/sedace?
- Je adekvátní profylaxe žilní trombózy?
- Je adekvátní profylaxe stresových vředů?
- Je adekvátní prevence nosohltanální pneumonie?
- Ventilujeme pacienta „bezpečně“?
- Je indikován test spontánní ventilace?
- Dosahujeme cílů nutriční podpory?
- Mají všechny „vstupy“ své opodstatnění?
- Je každá součást farmakoterapie pacienta odůvodněná?
- Je pacient adekvátně rehabilitován/mobilizován?
- Provedli jsme posouzení prognózy a přínosu pokračování orgánové podpory?

mají všechny “vstupy” své opodstatnění ?

“snap shot audit” během mých vizit (první týden v lednu 2017)

Absence jasně formulovaného důvodu k močovému katetru *in situ* v den vizity:

ICU 1 = 1/10

ICU 2 = 3/8

ICU 3 = 1/8

4) Jaký katetr (materiál)?

Types of Urethral Catheters for Management of Short-Term Voiding Problems in Hospitalized Adults: A Short Version Cochrane Review

K. Schumm* and T.B.L. Lam

Cochrane Database of Systematic Reviews 2008, Issue 2. Art. No: CD004013. DOI: 10.1002/14651858.CD004013.pub3. Copyright © 2008 The Cochrane Collaboration. Published by John Wiley & Sons, Ltd.

- **Potahované katetry** redukují CAUTI i bakteriurii u pacientů s katetrem pod 1 týden
- **Silikonové katetry** u mužů “lepší” z pohledu reakce stěny uretry (stenozy/striktury)
- **Data nestačí** pro formulaci všeobecného doporučení

**5) Mít vlastní standard,
obsahující ...**

SOP = standard operational procedure

... kdo zavádí

... za jakých podmínek

... jaký katetr, event. alternativy katetru

... jaká je péče o katetr apod.

Published in final edited form as:

Heart Lung. 2012 May ; 41(3): 271–283. doi:10.1016/j.hrtlng.2011.08.001.

Guidelines to prevent catheter-associated urinary tract infection: 1980 to 2010

Laurie J. Conway, RN, MS, CIC^{a,*} and Elaine L. Larson, RN, PhD, FAAN, CIC^b

Co mají existující guidelines společná ?

- pečlivost indikace zavedení
- asepsy/antisepsy při zavádění
- uzavřený systém

Published in final edited form as:

Heart Lung. 2012 May ; 41(3): 271–283. doi:10.1016/j.hrtlng.2011.08.001.

Guidelines to prevent catheter-associated urinary tract infection: 1980 to 2010

Laurie J. Conway, RN, MS, CIC^{a,*} and Elaine L. Larson, RN, PhD, FAAN, CIC^b

Bundles jako pro “VAP” ?

ANO

J Nurs Care Qual

Vol. 27, No. 3, pp. 209-217

Copyright © 2012 Wolters Kluwer Health | Lippincott Williams & Wilkins

Preventing Catheter-Associated Urinary Tract Infections in Acute Care The Bundle Approach

Linda Andreessen, DNP, RN, ANP-BC;

Mary H. Wilde, PhD, RN;

Pam Herendeen, DNP, RN, PNP-BC

Identický pacient

- Základní ICU péče
- Tekutiny
- Antibiotika
- Postupy orgánové podpory

**BAD
OUTCOME**

- Základní ICU péče
- Tekutiny
- Antibiotika
- Postupy orgánové podpory

**GOOD
OUTCOME**

Ďábel bývá ale vždy v detailech ...

Identický pacient

- Základní ICU péče
- Tekutiny
- Antibiotika
- Postupy orgánové podpory

**BAD
OUTCOME**

- Základní ICU péče
- Tekutiny
- Antibiotika
- Postupy orgánové podpory

**GOOD
OUTCOME**

“It is a better strategy to be consistently good than occasionally great ... “

Černý V.: *Hledání smyslu intenzivní péče, kde jsou naše “magic bullets and arrows”*, Ostrava, kongres ČSIM 2014

Děkuji za pozornost

cernyvla1960@gmail.com

Cochrane
Library

Cochrane Database of Systematic Reviews

2015

Urethral (indwelling or intermittent) or suprapubic routes for short-term catheterisation in hospitalised adults (Review)

Kidd EA, Stewart F, Kassis NC, Hom E, Omar MI

**Suprapubická drenáž redukuje
výskyt asymptomatické bakteriurie**

RECOMMENDATIONS

Do not place, or leave in place, urinary catheters for incontinence or convenience or monitoring of output for non-critically ill patients (acceptable indications: critical illness, obstruction, hospice, perioperatively for <2 days for urologic procedures; use weights instead to monitor diuresis).

www.choosingwisely.com

Journal of
HOSPITAL MEDICINE

www.journalofhospitalmedicine.com

ORIGINAL RESEARCH

Choosing Wisely in Adult Hospital Medicine: Five Opportunities for Improved Healthcare Value

2013

John Bulger, DO, MBA^{1*}, Wendy Nickel, MPH², Jordan Messler, MD³, Jenna Goldstein, MA²,
James O'Callaghan, MD⁴, Moises Auron, MD⁵, Mangla Gulati, MD⁶

**KEEP
CALM
IT'S NOT
ROCKET
SCIENCE**

ICU (oncology) patients specific approach ?

- 1) use of a catheter-valve instead of a standard drainage system**
- 2) 2) use of a silver-alloy, hydro gel-coated latex urinary catheter instead of uncoated catheters.**

Filippo, Gaudio: Device-Related Infections in Critically Ill Patients. Part II: Prevention of Ventilator-Associated Pneumonia and Urinary Tract Infections, J Chemotherapy, 2003